Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

109192

Frykt for uro i Ruhr avgjorde Terbovens kandidatur

Men uklarhet om Administrasjonsrådet var årsaken til at Norge fikk en Reichskommissar

Av SVERRE HARTMANN

Dr. Robert Ley, partiets øversie personalsjef som anbefalte Hitler å sende Terboven til Norge for å sanere situasjonen i Ruhr.

«Jeg har fulgt direktivet om å holde foling med Quisling og likeledes «der Führer»s ordre om å foreslå Kongen å overlate det til Quisling å danne en ny regering. Herunder har jeg helt og holdent sjaltet ut mine personlige betenkeligheter mot Quislings person og stilling.

Men etter hr. Quislings regeringsdannelse har det vist seg tydeligere og tydeligere for hver dag som går at det norske folk ikke er villig til å avfinne seg med at makten usurperes av en mann som ikke har noen tilslutning i folket og som heller ikke har gjort seg fortjent til en lederstilling ved hardt arbeid og ytelse. Av den grunn trer motstanden mot den tyske stormarst i bakgrunnen mält mot den avstand man tar fra Quisling. Og således ser man hvordan det norske folk neaten på borgerkrigsmanér kjemper direkte mot usurpatoren, og bare indirekte mot den makt som støtter ham.»

Villig til å underordne seg ministeren

Det er den tyske minister i Oslo, dr. Curt Bräuer, som bruker de siterte ord i en telegrafisk innberetning til utenriksminister von Ribbentrop den 13. april 1940. Og han fortsetter sånn: «*Daglig mottar jeg av Tysklands alvorlige venner her forsikringen om at nordmennene gjerne vil underordne seg meg eller også tyske militære tjenestesteder. Men det er umulig for dem å avfinne seg med en regjering Quisling. Ifølge denne oppfatning skyldes motstanden i første rekke opposisjonen mot Quisling.*

Under disse omstendigheter ansee jeg det nødvendig å ta under fornyet overveielse hvorvidt vi fortsatt skal støtte Quisling. — — Bringes spørsmålet Quisling ut av verden er det ennå i dag håp om at det kan føre til et så sterkt stemningsomslag at de norske konstitusjonelle myndigheter igjen kan tre i funksjon. Dette ville bety gjenopprettelse av den tilstand vi opprinnelig tok sikte på. — — — Dersom de flyktede stortingsmedlemmer ikke sjalter seg inn, er det en chanse for at den herværende Høyesterett overtar regjeringen, noe som er forutsatt i konstitusjonen for det tilfelle at Kongen og regeringen ikke er til stede. Man har nevnt det som en mulighet for meg i dag. På den annen side reduseres for hver dag chansen til å få det norske folks representanter til å gripe inn — i særdeleshet fordi det nå er blitt helt nødvendig å skjerpe krigføringen.»

Bedre enn tatrikk kommentarer gir ministerens eget brev et overveldende klart inntrykk av situasjonen, hvordan man på tysk side vurderte virkningene av Quislings uventede aksjon. — Dagen før, den 12. april om formiddagen, hadde minister Bräuer skrevet et brev til general von Falkenhorst og bedt ham bidra til å styrke Quislings stilling som statsråd. Men brevet ble aldri sendt. — — For i løpet av fredag den 12. april førte frykten for at Quisling-diktatur til stadig sterkere framstøt i den tyske legasjonen. Allerede den 11. april innledet dr. Ulrich Nosack beatrekslenie på å styrte Quisling. Han var fullt klar over — og det samme syn hadde den tyske legasjonen — at Quisling måtte virke som en red klut på de fleste. Og da var det om å gjøre å mobilisere nordmennenes politiske animositet mot Quisling til fremme av Tysklands militære interesser, bruke ham som brekkstang til å oppnå en ordning som sikret ro og endog gjorde det mulig å finne fram til en fredelig løsning. Den 12. april fikk dr. Bräuer vite at det var chanse til å få Quisling erstattet med et råd, at det var utsikt til at Høyesteretts justitiarius Paal Berg ville søke forbindelse med Kongen. Ministeren gikk med på at det første dagn ikke skulle foretas noe skritt som innebar en anerkjennelse av regjeringen Quisling. Brevet til generaloberst von Falkenhorst ble annullert — stemplet CESSAT. I stedet satte dr. Bräuer opp et telegram til utenriksminister von Ribbentrop og sendte det dagen etter. Det er den innberetning som er sitert først i denne artikkelen.

Kupspesialister til Oslo

Også Quisling er nå blitt klar over at hans forsøk på å organisere et riksstyre er i ferd med å løpe ut i sanden. Hagelin skal ta et radikalt initiativ for å redde opp situasjonen. Han flyr til Berlin og blir mottatt av Hitler lørdag den 13. april. Resultatet av Hitlers konferanser med Hagelin og med den norske minister i Berlin, Arne Scheel, er at han i samråd med von Ribbentrop sender to av sine fremste kuppspesialister, østerrikerne Theo. Habicht, understatssekretær for den politiske avdeling i utenriksministeriet, og Eduard Frauenfeld, den tidligere Gauleiter i Østerrike, til Norge. Både Hagelin og Quisling tror bestemt at de skal få assistanse og støtte. Men de to særutsendinger blir innen en time etter ankomsten til Fornebu sildeles overbevist om hvor farlig Quisling er for Tysklands militære og politiske interesser. Begge, såvel Habicht som Frauenfeld, har smertelige erfaringer å se tilbake på, de mislykte kupforsøkene i Østerrike. De driver ren realpolitikk.

Det ytre hendelsesforløp i disse timene den 14. og 15. april er kjent i det store og hele. Men det har nåtil ikke kommet fram i hvor høy grad dr. Bräuer og understatssekretær Habicht gå uttrykk for at man ville få en regjering i Oslo når Quisling trådte tilbake og Administrasjonsrådet ble innsatt.

Om kvelden den 14. april gir de tyske forhandlere helt inn for å få rådet etablert den følgende dag. Fra klokka 21.40 fører de en lang samtale med utenriksminister von Ribbentrop via nats forbindelsesmann til Hitler Walther Hewel. Det ala bl. a.:

«Berlin: Der Führer anser at vi i alle tilfelle holder fir Quisling i reserve.

På spørsmål fra Berlin: Dettil har jeg to ting å si:

1) Høyesteretts politiarius blir ikke formann i regjeringsrådet, men han vil utnevne ham.

2) Justitiarius har allerede gitt meg et sånt tilsagn. Utnevnt blir fylkesmannen i Oslo som formann.

På spørsmål fra Berlin: Ja, han er fullt anvendelig. De andre medlemmer skal jeg ennå kontrollere. Blant annet er Universitetets rektor med. Også oxskap Bergsgrav står med sin autoritet bak, noe som her i Norden er meget vesentlig.

Habicht: Det inntrykk som hr. Bräuer uttoppt har gitt, kan jeg bare bekrefte. Jeg fant hr. Quisling i en forfatning som synes å tyde på at det vil være helt umulig for ham å sette seg tigjenjum. Han er absolutt uskikker og sink. Det er ali seg kan si om det. Det er ikke noe å gjøre med ham. Det er ikke noe hold i ham. (Er det mit Ihm nichts zu machen. Rückhalt ist ferner da.)

På spørsmål fra Berlin: Jeg ser i øyeblikket slett ingen annen mulighet, og heller ikke i den nærmeste fremtid.

Berlin: Utenriksministeren er enig i forvaget, men ønsker utfrukkelig at Quisling blir behandlet på en verdig måte og blir ansvaret for bruddet og krigen, og begge parter legger fram en rekke terrorhandlinger som uten tvil har funnet sted.

Men sannheten er at begge parter var interessert i en skjerpet konflikt. Vietminh ble et redskap for sovjetblokken og fikk til oppgave å tappe krefter av den vestlige verden, noe som har lykkes i uhyggelig grad, for ikke mindre enn 30 000 franske soldater er falt i Indo-Kina, og i penger har krigen kostet mer enn Marshallhjelpen til Frankrike.

På den andre siden vinste de store kapitalinnskytere i en «nyttig» konflikt var det eneste i kunne forhale selvstendighet nasjonalisering.

I dag fremstiller franskmennene saken som om de aldri har hatt annet valg enn Ho Chi Minh eller Bao Dai. Men det er ikke overensstemmende med sannheten, for Indo-Kina har fire betydelige partier som står mellom kommunistene og franskmennenes strømen.

Det største av dem er Cao Dai, eligiøst bondeparti med over 900 medlemmer, og nummer to er det sosialdemokratiske Hoa Hao med et medlemstall på 180 000, mens «Viet Doan» er et samlingsparti som ennå ikke har greidd å få massen med seg.

De bygger alle på demokrati og går inn for et selvstendig Viet Nam, og det siste har fått franskmennene til å ignorere dem.

Ytterpunktene i denne konflikten anerkjenner i det hele tatt bare seg selv. De har nådd subjektivitetens ytterste grense og brente alle broer bak seg. Folkene i Viet Nam, Cambodsja og Laos er blitt brikker i stormaktspillet, ingen tar hensyn til dem, og det vil være bunnen av hylleri hvis det nå skal hete at innbyggerne i Indo-Kina har bedt utenverdenen om hjelp, enten Sambandsstatene eller Kommunist-Kina.

Slike hanvendelser vil være fabrikert i Washington eller Moskva, for alle som har vært i Indo-Kina vet at det er én ting mennoskene der frykter mer enn noe annet: At landet deres skal bli et nytt Korea.

Majoriteten i Indo-Kina vil ikke ha flere kanoner, men større frihet.

Det er å håpe at de sina hauds utenriksminister vil ta mot til seg og hevde dette, ikke bare noye seg med papegøyesnakk.

Den 24. april var det fjorten år siden Hitler undertegnet «Führerforordningen» om Reichskommissars funksjoner. Først nå foreligger et så fyldig materiale at man kan få et noenlunde klart bilde av bakgrunnen for oppnevnelsen av en riskommissær og forklaringen på hvorfor valget akkurat falt på riksstattholderen i Rhinprovinsen og gauleiteren i Essen, Josef Terboven.

Den gang Underskeiseskommisjonen avga sin innstilling manglet meget kildemateriale bl. a. også referat av den avgjørende telefonsamtalen som von Ribbentrops særutsending, understatssekretær Theo. Habicht og Osloministeren dr. Curt Bräuer førte med den tyske utenriksministeren den 14. april 1940 fra kl. 21.40. Det var etter den samtalen Quisling ble tvunget til retreit og veien åpnet for Administrasjonsrådet.

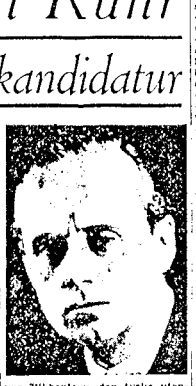

von Ribbentrop, den tyske utenriksminister, hvis departement ble berøvet enhver innflytelse på utviklingen i Norge.

at han får delta i regjeringsmøtene, selv om han ikke sitter i regjeringen, slik som det ble foreslått i formiddag.

Berlin: Hr. Habicht skal si hr. Quisling at «der Führer» fullt og helt anerkjenner hans holdning og at utenriksministeren dessuten sender hr. Quisling en skriftlig melding. Utenriksministeren har spørre om regjeringsrådet har noen som helst forbindelse med Kongen.

Habicht: Regjeringsrådet erklærer at det ennå kan oppta forbindelse med Kongen og finne en vei ut.

På spørsmål fra Berlin, må jeg under ære og over at tyskerne skulle komme fram til sitt nåværende bestemte syn og sin særdeles kategoriske karakteristikk av Administrasjonsrådet, forvaltningsrådet som «Regierung» og «Regierungsausschuss». Ja, den oppfattingen var så sterk at dr. Bräuer i en særskilt telegrafisk innberetning om kvelden den 15. april understreket at det ikke var «ein Verwaltungsausschuss», men «ein Regierungsausschuss». Og i von Ribbentrop bevisatbet var Administrasjonsrådet i den grad plasert som en regjering — som et politisk instrument — at han endog sendte legasjonen i Oslo instruksjoner om å sikre seg Kongens person, slik at han ikke skulle få anledning til å danne en motregjering!

Krig mellom Norge og Quisling

Ikke minst ved leseingen av dr. Bräuers telegrafiske innberetning av den 13 april får man det inntrykk at *det store flertall av nordmennene var på sterkt innstilt mot personen Quisling at man mesten overså at kristpåstanden bestø mellom Norge og Tyskland og ikke mellom Norge og Quisling!* På denne bakgrunn kan man forstå utviklingen de følgende dagene. Quisling ble på en måte overdimensjonert som motstandsmekke. Han ble i den grad alle onde tings opphav bådå for de norske forhandlere og for de tyske politiske og militære krefter i Oslo at man bevisst og tilbevisst gjorde Administrasjonsrådet til noe mer enn det i virkeligheten var. Av taktiske grunner var man på norsk hold villig til å gjøre bestemte forespellinger av prinsipielt relasjoner, så sterke og i hvert fall så sannsynlige at de å farstrinende nær opp til grensen av tilsagn. Og minister Bräuer og understatssekretær Habicht var på sin side villig til å strekke seg langt. De kunne spenne buen høyt. Men legge på en helt ny pil, været de neppe, med mindre de hadde en reell dekning. For hvage herrer visste hvilket ansvar de hadde overfor Berlin, at Hitler ikke tok med silkehansker på egenmekligheter. De nøyde seg neppe med følgende formelle resonnement: Regjeringen Quisling blir avlest. Derl ligger uttykt i det som kommer i stedet, må være en ekvivalent, at en opprørsregjering ikke erstattes med en ordning av prinsipielt annen karakter. En annen ask er at Hitler og Ribbentrop kunne regne sink, så entydig som meldingene var formert.

Det vil fortsatt bli et ikke helt klart punkt i vår viten — hvor vidt det var de norske forhandlere, private og offisielle, som tovte for meget, gikk for langt, eller hvorvitt det var dr. Bräuer og understatssekretær Habicht som opptrådte ikkefram politisk lettsindig. *I hvert fall var det overdosertingen, den urktige rettelse av politiske karakteristikk som skapte de overdrevne forventninger i Berlin og som dannet den psykologiske bakgrunn for Hitlers tibendige raseri da han plutselig fikk rede på realiteten, at «der Regierungsausschuss» ingen regjering var.* Det skjedde den 18. april da Hitler ble kjent med Kongens reaksjon på Administrasjonsrådet, kjennelsen utsendingen over svensk krinkkasting dagen før. —

Springbrettet som brøt

Når Hitler utnevnte en riskommissær, ble derfor avgjørelsen fedt og bårst fram på en eneste stor og bråsinde foleleeabige, ratserist over å vere blitt ført bak lyset, ikke bare av sin egen minister, dr. Bräuer, men også av sin egen landsmann, advoste understatssekretær i utenriksministeriets politiske avdeling. Det nærer til de interessanteste kinnsettter at oppnevnelsen av Administrasjonsrådet med de følger det hadde bere i landet også utfiøste langtrekkende virkninger i Tyskland. Takket være Habichts ladende ble nemlig utenriksministeriet kvitt den mann som von Ribbentrop ville benytte til å naxifisere dets embeter og funksjonerstab fra ven til neden, forteller Hans Schröder, den daværende personalsjef. von Ribbentrop hadde sendt Habicht til Norge nettopp for å kvalifisere ham til den høyeste embetsstilling innen det tyske utenriksministerium. *En usiktet inneste i Norge skulle bli et springbrett opp i staten. Nå ble frasparket så sterkt at både Habicht og dr. Bräuer i stedet endte ved fronten!*

Fra Jüterbog til Berlin

Paul Wegener, den stedfortredende Gauleiter i Weser Ems var i april 1940 i Jüterbog hvor han ble utdannet til skytter på Stuka-fly. Den 20. april, på Hitlers fødselsdag, holdt han akkurat på med å tale til sine offiserskameerter og soldatene, da det innlsp et iltelegram. Wegener måtte melde seg hurtigst muilg hos Hitler. Han kjørte omgående til Berlin og ankom til Rikskanselliet ved 17-tiden. Den første scene han ble mett med var Josef Terboven i selskap med Göring som så å si plasserte Gauleiteren fra Essen som sin mann i Norge.

Hvorfor ble Terboven valgt?

Wegener opplevde her avslutningen. Slaget om kandidaturet var over. Men fredag den 19. april hadde det vært en drakamp. Og det er jo gamle rimelig. For det var ingen som hadde tenkt på å sende en riksskommissær til Norge. Først etter de to feiltalg, den 9. april da Kongen og regjeringen klarte å rømme ut av Oslo og den 15. april da dr. Bräuer og Habicht hadde forsøkt ellhn, Hitler, an der Nase herumsuführens var det blitt absolutt nødvendig å sikre en ny og radikal leasnigg. Det var i og for seg flere kandidater. Gauleiter Meyer i Nordre Westfalen var Rosenberge nære venn. Han ville ikke kunne sitt Ritt og kom ikke på tale. Men Gauleiterne Beyse Ingwart og Fritz Sauckel, den sistnæne leder av den samlede arbeidsinnsats, var vel anvendelige.

Uro i Ruhr

Herman Göring brakte Terbovens kandidatur på bane. Men kunne han unnveres i det livsviktige Ruhr? Da ble partiets øverste personalsjef, riksorganisasjonsleder dr. Ley tilkalt til Hitler. Det var meget snskelig å sanere situasjonen i Ruhr, fremholdt Riksorganisasjonsleideren. Tilstanden der var langt fra tilfredsstillende. For Terboven søkte å utnytte sin dobbeltstilling som Gauleiter i Essen og Riksstattholder for Rhin-provinsen til å skaffe seg kontroll over de to «Gau» som sorterte under ham, i sin egenskap av riksstattholder. Flyttet nan Terboven til Norge, ville man dermed fjerne den farlige spenningen som bestø i forhold til Gauleiter Florian i Düsseldorg og Gauleiter Gustav Simon i Koblenz — Trier. Nettopp fordi Ruhr-området spilte en så avgjørende rolle under den pågående krig og det var snskelig å konsolidere den innrikspolitiske situasjon, bestemte Hitler seg for å sende Terboven til Norge. Disse opplysningene har forfatteren av denne artikkel fra Gauleiter Karl Friedrich Florian som selv har fått dem direkto fra dr. Ley. — Ved å forene de to «Gau» Essen og Düsseldorg ville Terboven selvfølgelig ha oppnådd en voldsom politisk innflytelse — fordi han da ville ha fått herredømme over den sentrale industrien, økonomien og dermed innenrikspolitikken derforteller Florian. «Terboven var en kalter Rechner». «Og», sluttet Florian vår samtale: «Jeg mottok under krigen innbydelse fra Terboven om å komme til Norge for å gå på skjakt. Jeg relate aldri. Kor man visste aldri hva som kunne skje hos Terboven!».

En annen oppfatning

Gauleiter Grohé i Köln mener at Florians påstand om bakgrunnen for Terbovens utnevnelse ikke stemmer. Trass i sitt oppdrag forbeholdt Terboven seg nemlig over for sin stedfortreder retten til å treffe alle prinsipielle avgjørelser i sitt «Gau» og Rhinprovinsen.

Men Terboven forbehold rokker ikke ved troftigheten av Florians redegjørelse som jo bygger på en førstehåndsuttalelse fra partiets øverste personalsjef. Men det er nok samtidig korrekt når Gauleiter Grohé fremholder at «hverken Göring eller Hitler ville ha en person som var for sterkt ideologisk preget til oppgaven i Norge. Det skulle være det praktiske livmann, Ka solite ein Mann aus der Praxis sein».

Det var således flere komponenter i de overveielser som fikk Hitler til å velge Terboven. Men at det ogs a var spesifikt innenrikspolitiske hensyn som spilte in, skulle få stor betydning for den tyske okkupasjonspolitikk og ikke minst for den voldsomme maktkampen mellom rikskommissær Terboven og Quisling/Hagelin.

Oslo, den 27/4 1954.

---

ansvaret for bruddet og krigen, og begge parter legger fram en rekke terrorhandlinger som uten tvil har funnet sted.

Men sannheten er at begge parter var interessert i en skjerpet konflikt. Vietminh ble et redskap for sovjetblokken og fikk til oppgave å tappe krefter av den vestlige verden, noe som har lykkes i uhyggelig grad, for ikke mindre enn 30 000 franske soldater er falt i Indo-Kina, og i penger har krigen kostet mer enn Marshallhjelpen til Frankrike.

På den andre siden vinste de store kapitalinnskytere i en «nyttig» konflikt var det eneste i kunne forhale selvstendighet nasjonalisering.

I dag fremstiller franskmennene saken som om de aldri har hatt annet valg enn Ho Chi Minh eller Bao Dai. Men det er ikke overensstemmende med sannheten, for Indo-Kina har fire betydelige partier som står mellom kommunistene og franskmennenes strømen.

Det største av dem er Cao Dai, religiøst bondeparti med over 900 medlemmer, og nummer to er det sosialdemokratiske Hoa Hao med et medlemstall på 180 000, mens «Viet Doan» er et samlingsparti som ennå ikke har greidd å få massen med seg.

De bygger alle på demokrati og går inn for et selvstendig Viet Nam, og det siste har fått franskmennene til å ignorere dem.

Ytterpunktene i denne konflikten anerkjenner i det hele tatt bare seg selv. De har nådd subjektivitetens ytterste grense og brente alle broer bak seg. Folkene i Viet Nam, Cambodsja og Laos er blitt brikker i stormaktspillet, ingen tar hensyn til dem, og det vil være bunnen av hylleri hvis det nå skal hete at innbyggerne i Indo-Kina har bedt utenverdenen om hjelp, enten Sambandsstatene eller Kommunist-Kina.

Slike hanvendelser vil være fabrikert i Washington eller Moskva, for alle som har vært i Indo-Kina vet at det er én ting mennoskene der frykter mer enn noe annet: At landet deres skal bli et nytt Korea.

Majoriteten i Indo-Kina vil ikke ha flere kanoner, men større frihet.

Det er å håpe at de sina hauds utenriksminister vil ta mot til seg og hevde dette, ikke bare noye seg med papegøyesnakk.

Entziffertes Telegramm

Abgang aus Berlin Nr. 194 Dat. Uhr

Nachricht Oslo Nr. 15. April 1940 17 Uhr 50 Uhr

An die Deutsche Gesandtschaft Oslo.

Nr. 428 vom 15. April.

Ar Autoritat neuer norwegischer Regierung ist es wichtig diese König und auch Kronprinz nicht die Möglichkeit behalten, sich an irgendeinen Ifuts in Norwegen mit Mitgliedern alter Regierung oder mit von ihnen neuernannten Regierungsmitgliedern als eine Art Gegenregierung zu etablieren. Es wäre deswalb politisch erwünscht wenn es gelingen würde, der Person des Königs und des Kronprinzen habhaft zu werden, ohne ihr Leben zu gefährden. Ich bitte, dies mit General von Falkenhorst zu besprechen und mit ihm zu überlegen ob und welche militärischen Massnahmen in dieser Richtung eventuell möglich sind.

Ribbentrop.

1. An 16. April mit Gen. v. Falkenhorst, an 19. April mit Oberst v. Buschenhausen besprochen

«For den nye norske regjerings autoritet er det viktig at Kongen og også Kronprinsen ikke får mulighet til å etablere seg et eller annet sted i Norge med medlemmene av den gamle regjering eller med noen av de nyutnevnte regjeringsmedlemmer som en slags motregjering. Det ville derfor være politisk ønskelig om det kunne lykkes, å benektige seg Kongens og Kronprinsens person uten å bringe deres liv i fare. Jeg ber Dem konferere med general von Falkenhorst om dette og drøfte med ham hvilke militære forholdsregler av denne artiket er mulig å sette i verk: Ifåndskrevet notat av Bräuer, 1. Talt om saken med general von Falkenhorst den 12. april og den 15. april med oberst von Buschenhagen, 2. Utseelig.

Dr. Robert Ley, partiets øversie personalsjef som anbefalte Hitler å sende Terboven til Norge for å sanere situasjonen i Ruhr.

International House har en stor oppgave nå

Chicago-brev fra Audhild Scheie

Amerika har et International House på tre steder, i New York, Chicago og California. Det fjerde International House i verden ligger i Paris. Rockefeller jr. har gitt pengene til disse hjem.

Chicago har vel det største International House, det har plass til ca. 600. Her bor folk i alle aldrer. De fleste er naturligvis unge studenter, men forskere og stipendiater bor også her. Og dessuten kommer folk fra andre universiteter som er på gjennomreise i byen. Huset er som et moderne hotell med eget postkontor, butikk, kino og televisjonsrom. Det ligger i en stor park nær alle bygningene som tilhører University of Chicago.

I parken finnes et eneste monument, og det er til minne om Masaryk. En kjempemessig rød blokk med et lite hvitt bilde av Masaryk og ordene: Forkjemper for sannheten, befrier og statsmann. Tamme skorn og muntre fugler hopper omkring på plenene. Ekornene tigger pent, men ivrig. Du er i en fredelig verden for seg midt i verdensbyen.

De fleste av de «fremmede» i International House har amerikanske stipendier for å studere ved University of Chicago. Inderne setter sitt preg på atmosfæren her ved sin charme og skarpsindighet. Damene fra India fryser nokså meget i Chicagosnoen i sine lette klær. Nå i april har vi hatt snefokk på norsk vis, i to dager. Det er en stor oppgave for International House å være bindeledd mellom land og raser. Dets mål er å skape forståelse mellom alle nasjoner. Slik som verdenssituasjonen er nå, kan det jo ha sine vanskeligheter med forståelsen mellom enkelte land. Men atmosfæren i huset er kameratslig og åpen, og jeg tror alle føler seg som ledd i en verdenskjede. Vi synes det er et privilegium å få bo her i International House. Det er interessant og inspirerende.

Huset har en stab på 140 funksjonærer og tjenere. De fleste av tjenerne er fargede og noen er displaced persons. Mitt værelse blir gjort i stand av en hyggelig sort dame. Hun fortalte hun het Mammi, og da jeg sa det var et pent navn, svarte hun mange takk med et strålende sort- og hvittsmil. Det slår meg hvor vennlige de fargede er her i byen, ja i Washington fikk jeg samme inntrykk av dem. Deres status er jo så som så. Det vil si de kan naturligvis gå på college og de kan studere ved universitetene, men når de søker stillinger, er likestillingen ingen realitet. Som Mammi sa: Ikke alle kan ha en hvit manns jobb — a white colored job. Naturligvis er deres stilling forskjellig i de forskjellige stater. I sørstatene er den dårligst.

Det strøk av byen hvor de fleste fargede bor, ligger i nærheten av universitetet vårt. I den sørstlige del av byen. Strøket er blitt meget dårligere i de siste 4—5 år etter at folk fra Mexico og Puerto Rico begynte å strømme inn til byen. De taler spansk, de færreste av dem kan lese og skrive, og de blir en stor belastning for de kommunale myndigheters. Selv negrene vil ikke bo sammen med dem, de flytter når de kan. Og denne nye del av befolkningen øker stadig, flere og flere kommer sørfra og går av toget i storbyen for å prøve lykken der.

Det er trøstesløst å ta en tur i dette strøket, slum må det kalles, særlig når en får se alle bakgårdene og rotet der. Husene er overbefolket i høy grad. Nå har byen planer om sanering av strøket og det er vist på tide. Noen få nye store blokker rager opp i trøstesløsheten. Der får folk som tjener under 80 dollar pr. måned bo. Alderstrygden har i byen er maksimum 80 dollar pr. måned. Som et eksempel på leveomkostningene kan jeg nevne meg selv, jeg bruker 100 dollar pr. måned bare til hus og mat.

En avisbilen fra Chicago Daily News stanset utenfor International House i dag, hadde den et kjempestort bilde av Mrs. Eisenhower på hver side. Teksten fortalte at i morgen begynner avisen en artikkelserie om hennes private liv med presidenten, Ike. Les om «Mamies life with Ike» sto med vidlige bokstaver, det er en hjertevarmende historie. Avis-

(Annonse)

15-årige skolepiker som narkotikere

Ungdommen stjeler biler og selger dem igjen for heroin og morfin.

Los Angeles var blitt så hjemsøkt av narkotika-handlere at politiet ikke lenger maktet oppgaven.

I samarbeid med ulykkelig ungdom, som gjerne vil vekk fra skråplanet, har de nå tatt kampen opp på bred front. Men det er en seig og hard kamp, som «ofte på føres med våpen i hånd.

Les «Narkotika — en skam for Los Angeles» og 4 andre avslutte, spennende beretninger fra virkeligheten i Kriminal-Journalen nr. 9 som nettopp er utkommet, Kr. 1,25 i alle kiosker og bladutsalg. Rikt illustrert med autentiske fotografier.